

Sygn. akt III AUa 78/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grażyna Czyżak (spr.)
Sędziowie:	SA Daria Stanek SA Aleksandra Urban
Protokolant:	sekr. sądowy Anita Musijowska

po rozpoznaniu w dniu 23 lutego 2017 r. w Gdańsku

sprawy Przedsiębiorstwa Produkcyjno Usługowo-Handlowego (...)

Spółka Jawna w B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o składki

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 marca 2014 r., sygn. akt VI U 485/13

I. oddala apelację;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz Przedsiębiorstwa Produkcyjno Usługowo-Handlowego (...)

Spółka Jawna w B. kwotę 3.180,00 (trzy tysiące sto

osiemdziesiąt 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za II

instancję i postępowanie kasacyjne.

SSA Daria Stanek SSA Grażyna Czyżak SSA Aleksandra Urban

Sygn. akt III AUa 78/17

UZASADNIENIE

PPUH (...) spółka jawna wniosła odwołanie od dwóch decyzji z dnia 11 grudnia 2012, którymi ustalono, iż w latach składkowych od 1 kwietnia 2011 r. do 31 marca 2012 r. oraz składkowym od 1 kwietnia 2012 r. do 31 marca 2013 r. stopę procentową składki na ubezpieczenie społeczne obowiązującą płatnika składek podwyższa się o 50 %.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniosł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 26 marca 2014r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w pkt. 1 zmienił zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 11 grudnia 2012r. w ten sposób, iż stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązująca płatnika składek Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo-Handlowe (...) Spółka Jawna w B. w roku składkowym od 1 kwietnia 2011r. do 31 marca 2012r. oraz od 1 kwietnia 2012r. do 31 marca 2013r. nie ulega podwyższeniu o 50 %; w pkt. 2 zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz Przedsiębiorstwa Produkcyjno Usługowo-Handlowego (...) Spółka Jawna w B. kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia i rozważania. (...)spółka jawna w Ż. zajmują się produkcją i sprzedażą mięsa. W latach 2003 – 2013 ilość pracowników zatrudnionych w spółce przy sprzedaży mięsa (świadczących pracę na stanowiskach sprzedawców oraz obsługi sprzedaży) ulegała systematycznemu zwiększaniu od w granicach od 16 – 18 (sprzedawcy) i od 3 – 4 (administracja i obsługa sprzedaży) w roku 2003 r. do 28 – 31 (sprzedawcy) oraz 5 – 8 (administracja i obsługa sprzedaży w 2013 r. W tym samym czasie liczba pracowników zatrudnionych w spółce przy produkcji mięsa (świadczących pracę na stanowiskach produkcyjnych i uczniów) systematycznie zmalała od 12 – 14 (produkcja) i 6-8 (uczniowie) w 2003 r. do 19 -21 (produkcja) i 5 – 8 (uczniowie) w 2013 r. W latach 2010 – 2012 pracownicy produkcji stanowili odpowiednio 18,84, 20,05 i 20,16 % ogółu zatrudnionych w spółce , pracownicy na stanowiskach sprzedawców odpowiednio 27,09, 28,11 i 28,36 % ogółu zatrudnionych, pracownicy obsługi handlowej 4 % ogółu zatrudnionych (pozostali to pracownicy gospodarzy i administracja). Przychód spółki ze sprzedaży detalicznej w latach 2011 – 2013 r. oscylował wokół 75 – 85 % przychodu spółki. W roku 2008 lub 2009 r. pracownik odwołującej się spółki - (...) w deklaracji IWA zmienił figurujący do tej pory kod (...) (produkcja mięsa z wyłączeniem drobiowego) na odpowiadający rzeczywistości dominującej w spółce działalności polegającej na sprzedaży detalicznej mięsa - kod (...). Zmiany takiej spółka nie dokonała w gusowskim rejestrze REGON (tam nadal na pierwszym miejscu figurował kod (...)). Spółka podała również niewłaściwą liczbę ubezpieczonych zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego - w 2009 73 zamiast 72, w 2010 r. 69 zamiast 74, w 2011 r. 68 zamiast 75. Po kontroli przeprowadzonej przez pracownika ZUS i jego sugestii co do skorygowania kodu z (...) na (...) jako odpowiadający rodzajowi działalności wynikającemu z rejestru REGON, odwołująca dokonała takiej korekty powracając do poprzedniego kodu - (...). Obecnie spółka ponownie wykazuje kod (...) jako odpowiadający przedmiotowi jej działalności dominującej (sprzedaż detaliczna). Zmiana kodu na powyższy - (...) (ujednoczenie kodu z tym widniejącym w deklaracji IWA) została także wprowadzona w rejestrze REGON. Niewłaściwe podanie ilości osób zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego nie spowodowało zaniżenia wysokości składek.

Sąd Okręgowy, powołując się na art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (DZ. U. 2002 Nr 199 poz. 1673 ze zm.) wskazał, iż w świetle materiału dowodowego zebranego w sprawie można byłoby ewentualnie rozważyć kwestię podania przez odwołującą się spółkę danych nieprawidłowych, a nie danych nieprawdziwych. Zdaniem Sądu, niewątpliwym uchybieniem spółki jawnej był brak aktualizacji w rejestrze REGON - w sensie pozostawienia na pierwszym miejscu jako dominującej działalności produkcji mięsa – kodu (...) zamiast prawidłowo sprzedaży detalicznej mięsa z kodem (...) w sytuacji, w której w deklaracjach ZUS IWA za lata 2009 – 2011 wskazywano drugi z kodów (sprzedaż mięsa z wyłączeniem drobiowego), ale po pierwsze kod (...) widniał w rejestrze REGON (tyle że na dalszym miejscu) jako jeden z rodzajów prowadzonej przez spółkę działalności, po drugie natomiast i co ważniejsze - to właśnie ten kod odpowiadał rzeczywistej dominującej działalności spółki (spółka od 75 do 85 % dochodów uzyskuje ze sprzedaży detalicznej mięsa, a nie z jego produkcji). Tym samym nie sposób mówić o celowym wprowadzeniu przez odwołującą organu rentowego w błąd tj. w celu zaniżenia składki wypadkowej, tylko co najwyżej o formalnym uchybieniu (braku zmiany kodu w rejestrze REGON na właściwy) co na skutek złożenia deklaracji ZUS IWA z kodem właściwym - (...) doprowadziło

do niezgodności pomiędzy kodem deklarowanym, a tym widniejącym w REGON. Jedynie zawinione zachowanie płatnika kwalifikuje się do subsumcji przepisu art. 34 ustawy wypadkowej, a w zaistniałym stanie rzeczy nie było podstaw nie tylko do stosowania sankcji w postaci podwyższenia składki na ubezpieczenie wypadkowe (bo spółka nie podała nieprawdziwych informacji), ale i w ogóle nie ma podstaw do zmiany wysokości składki w obu okresach składkowych, w pierwszym przypadku z 1,12 % na 1,73 %, w drugim z 1,46% na 1,53 %. Nadto podkreślił, iż już na etapie postępowania administracyjnego prawnie możliwe jest ustalenie okoliczności istotnej dla określenia stawki ubezpieczenia z uwzględnieniem rzeczywistego i obiektywnego stanu, a nie tylko statystycznego, czego jednak organ rentowy nie uczynił.

W wyniku apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń wyrokiem z dnia 30 stycznia 2015 r. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołania.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nieprawidłowym jest zapatrywanie Sądu Okręgowego o możliwości weryfikacji, zarówno przez organ rentowy a następnie przez Sąd w postępowaniu odwoławczym, klasyfikacji działalności według PKD. Art. 34 i 31 ustawy wypadkowej nie można bowiem odczytywać w oderwaniu od pozostałych przepisów tej ustawy. Literalna treść art. 29 ust. 1 ustawy wypadkowej, wobec podkreślonego wyżej zapisu „rodzaju działalności według PKD ujętego w rejestrze REGON” nakazuje przyjąć, iż podaniem nieprawdziwych danych w rozumieniu art. 34 będzie wskazanie w druku ZUS IWA zarówno obiektywnie prawidłowego, jak i nieprawidłowego rodzaju działalności według PKD, jeżeli będzie inny niż ujęty w rejestrze REGON. Przyjęcie odmiennego zapatrywania pozbawiłoby całkowicie znaczenia zapis „ujętego w REGON”, a taka wykładnia jest nieuprawniona. Wskazany w art. 28 ust. 2 ustawy wypadkowej zapis sposobu ustalenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe wskazuje, że organ rentowy winien kierować się danymi wskazywanymi przez płatnika w druku ZUS IWA korespondującymi z danymi ujawnionymi w rejestrze REGON, a więc określonymi przez podmioty realizujące normy zawarte w ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej /Dz.U.2012.591/ jak i rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności /Dz.U.2007.251.1885/. Pozbawienie organu rentowego, jak Sądu ubezpieczeń społecznych, możliwości weryfikacji danych ujawnionych w rejestrze REGON z rzeczywistym stanem faktycznym, pozornie tylko jest wnioskiem nieakceptowalnym.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, przyjęcie zapatrywania Sądu Okręgowego o możliwości weryfikacji w postępowaniu odwoławczym prawidłowości określenia w druku ZUS IWA rodzaju działalności według PKD z rzeczywistym stanem faktycznym prowadziłoby do sanowania sytuacji, kiedy inna kwalifikacja PKD przyjęta zostałaby w postępowaniu przed organem rentowym, a inna ujawniona w rejestrze REGON, co sprzeczne wydaje się być ze wskazanymi wyżej normami "prawa statystycznego", które opisują szczegółowo sposób ustalenia kodu PKD z uwzględnieniem przeważającej działalności.

Sąd Apelacyjny zaznaczył, iż dostrzega, iż wynik przeprowadzonego przez Sąd Okręgowy postępowania daje podstawę do przyjęcia, iż ujawniony w spornym okresie w rejestrze REGON kod działalności obiektywnie niezgodny jest z rzeczywistym stanem, gdyż przeważającą w spornym okresie była sprzedaż, a nie produkcja. Jednak to płatnik zaniedbał swoich obowiązków wynikających z prawa statystycznego i nie doprowadził do zmiany danych w rejestrze REGON. W takiej sytuacji, wskazywanie w druku ZUS IWA danych obiektywnie prawdziwych ale niezgodnych z danymi w rejestrze stanowi najłżejszą odmianę zawinienia /culpa levissima/, która jednakże daje podstawę do stwierdzenia odpowiedzialności płatnika za zaniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, spowodowane przekazaniem nieprawdziwych danych, o których mowa w art. 31 ustawy, i w konsekwencji musi skutkować zwykłą stopą procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe stosownie do treści art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Wyrok ten został zaskarżony skargą kasacyjną przez odwołującą się Spółkę, która zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj. art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że odwołująca się Spółka przekazała nieprawdziwe dane, co skutkuje ustaleniem stopy procentowej składki na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej oraz doprowadzi do poniesienia ryzyka ubezpieczeniowego niezgodnego z rzeczywistością wykonywaną

działalnością, a zastosowana sankcja nie spełnia roli prewencyjnej, a także naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, przez uchybienie art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej, polegające na nierozpoznaniu istoty sprawy oraz pozostawieniu poza oceną przesłanek zastosowania normy art. 34 ust. 1 powołanej ustawy wypadkowej warunkujących podwyższenie stopy procentowej składki o 50 %.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o jej oddalenie.

Wyrokiem z dnia 23 listopada 2016 r. Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Sąd Apelacyjny, dokonując ponownej analizy prawnej i mając na względzie wiążące wytyczne Sądu Najwyższego, uznał apelację organu rentowego za niezasadną.

Przedmiotem niniejszej sprawy była kwestia, czy organ rentowy zasadnie podwyższył płatnikowi PPUH (...) spółce jawnej o 50% stopę procentową składki na ubezpieczenia wypadkowe w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach.

Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, traktując je jak własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNP 1999, nr 24, poz. 776).

Podstawę prawną podwyższenia stopy procentowej składki na ubezpieczenia wypadkowe stanowi art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2015, poz. 1242, j.t., dalej: „ustawa wypadkowa”), zgodnie z którym jeżeli płatnik składek nie przekaze danych lub przekaze nieprawdziwe dane, o których mowa w art. 31 (dotyczy to płatników, o których mowa w art. 28 ust. 2, czyli zgłaszających do ubezpieczenia co najmniej 10 ubezpieczonych), co spowoduje zniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, Zakład ustala, w drodze decyzji, stopę procentową składki na cały rok składkowy w wysokości 150 % stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych. Płatnik składek zobowiązany jest opłacić zaległe składki wraz z odsetkami za zwłokę.

Jeżeli płatnik składek nie przekaze danych lub przekaze nieprawdziwe dane, o których mowa w art. 31, co spowoduje zwyżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, Zakład ustala stopę procentową składki na cały rok składkowy w wysokości stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych (ust. 2).

Zgodnie z ust. 3, przepis ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do płatników składek, o których mowa w art. 28 ust. 1 (zgłaszających do ubezpieczenia wypadkowego nie więcej niż 9 ubezpieczonych) i art. 33 ust. 1 i 2 (płatnicy zgłaszający do ubezpieczenia co najmniej 10 ubezpieczonych, którym Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ustalił kategorii ryzyka z uwagi na brak obowiązku przekazywania informacji, o jakich mowa w art. 31 ust. 6 w związku z ust. 3 ustawy wypadkowej, przez trzy kolejne, ostatnie lata kalendarzowe), którzy nieprawidłowo ustalili liczbę ubezpieczonych lub grupę działalności, przy czym, jeżeli płatnik składek stwierdzi nieprawidłowość, obowiązany jest on ponownie ustalić stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe we własnym zakresie.

Przypomnieć trzeba, że stosownie do treści art. 398²⁰ zd. 1 k.p.c., sąd, któremu sprawa została przekazana, związany jest wykładnią prawa dokonaną w sprawie przez Sąd Najwyższy. Oznacza to, iż Sąd drugiej instancji, rozpoznając ponownie sprawę, nie może interpretować ani przepisów prawa procesowego, ani przepisów prawa materialnego odmiennie niż to wynika z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego. Związanie to nie obejmuje jednak wskazań co do dalszego postępowania, a w związku z tym Sąd w toku ponownego rozpoznania sprawy kieruje się ogólnymi regułami postępowania apelacyjnego (tak np. wyroki SN: z dnia 13 stycznia 2010 r., II CSK 374/09, LEX nr 677771; z dnia 6 maja 2009 r., II CSK 668/08, LEX nr 510961; z dnia 25 listopada 2008 r., II CSK 335/08, LEX

nr (...)).

Powtórzyć zatem należy za Sądem Najwyższym, że zgodnie z art. 22 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.; dalej ustawa systemowa), stopa procentowa składek na ubezpieczenie wypadkowe oscyluje w granicach od 0,40% do 8,12% podstawy wymiaru. Stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe jest zróżnicowana dla poszczególnych płatników składek i ustalana w zależności od poziomu i skutków zagrożeń zawodowych (art. 15 ust. 2 ustawy systemowej). Przepis ten wskazuje na zindywidualizowany charakter składek na ubezpieczenie wypadkowe uzależniony od poziomu i skutków zagrożeń zawodowych występujących u danego płatnika. Potwierdzają to obowiązujące z odesłania wynikającego z art. 22 ust. 2 ustawy systemowej przepisy ustawy wypadkowej, różnicujące stopę procentową składek na ubezpieczenie wypadkowe. Zgodnie z nimi, obliczenie wysokości składki na ubezpieczenie wypadkowe odbywa się przy uwzględnieniu trzech zmiennych: liczby ubezpieczonych, wartości przypisanej charakterowi działalności prowadzonej przez pracodawcę (grupa działalności) oraz wskaźnika korygującego (art. 28 ust. 1 i 2 ustawy wypadkowej). Stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w przypadku płatników zatrudniających 10 i więcej ubezpieczonych oblicza się na podstawie dwóch zmiennych: wskaźnika powiązanego z ogólnie rozumianym charakterem działalności płatnika (grupa działalności) oraz wskaźnika korygującego (art. 28 ust. 2 ustawy wypadkowej). Płatnik składek należy do grupy działalności ustalonej dla jego rodzaju działalności według PKD ujętego w rejestrze REGON w dniu 31 grudnia poprzedniego roku (art. 29 ust. 1 ustawy wypadkowej).

Stopa procentowa przypisana do grupy działalności stanowi wartość ustalaną ogólnie. W załączniku Nr 1 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków (Dz.U. Nr 200, poz. 1692 ze zm.) określono wartości procentowe składki przypisane do kolejno ponumerowanych grup ryzyka. Z kolei w załączniku Nr 2 do powyższego rozporządzenia do poszczególnych rodzajów działalności (opisanych kodami PKD) przypisano wartość grupy ryzyka i związaną z tym wartość procentową składki. Zasady ustalania wartości dla grupy działalności opisuje szczegółowo art. 30 ustawy wypadkowej. Z jego treści wynika, że jedną z istotnych przesłanek w algorytmie obliczania składki jest przynależność płatnika do określonej grupy działalności PKD, z czym wiąże się określony (generalny) stopień zagrożeń zawodowych, ustalany w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego za trzy ostatnie lata kalendarzowe, dostępne w dniu 31 stycznia danego roku (art. 30 ust. 4 ustawy wypadkowej). Z kolei ustalana dla płatnika składek w wymiarze indywidualnym kategoria ryzyka jest odnoszona w pierwszej kolejności do generalnej kategorii ryzyka (ustalonej dla grupy działalności) i stanowi podstawę do korygowania wysokości stopy procentowej składki (obniżenia lub podwyższenia) - § 8 tego rozporządzenia. Tego rodzaju sposób obliczenia składek na ubezpieczenie wypadkowe wypełnia ustawowe założenie uzależnienia wysokości składki od poziomu i skutków zagrożeń zawodowych występujących u danego płatnika.

Przedstawione zasady wskazują na prawną doniosłość rzeczywistego profilu działalności danego płatnika. Chodzi bowiem o to, aby płatnik opłacał składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości adekwatnej do rodzaju działalności, którą faktycznie wykonuje i w odniesieniu do kategorii ryzyka, które u niego rzeczywiście występuje (oczywiście z uwzględnieniem, że ustalenie kategorii ryzyka dla płatnika ma charakter prospektywny, ale z uwzględnieniem - co do zasady - danych retrospektywnych z trzech kolejnych, ostatnich lat kalendarzowych). Niezależnie od zmian redakcyjnych ustawy o statystyce publicznej, w rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON) jest ujmowana wykonywana przez osoby prawne działalność, w tym rodzaj przeważającej działalności, a podmioty w nim wymienione mają obowiązek wypełniania i składania wniosku o wpis do rejestru podmiotów oraz informowania o zachodzących zmianach w zakresie danych, w tym dotyczących rodzaj przeważającej działalności. Stosownie zaś do treści § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz.U. Nr 69, poz. 763 ze zm.), wydanego na podstawie art. 46 ustawy o statystyce publicznej, wykonywana działalność, w tym rodzaj

przeważającej działalności, jest kodowana według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na poziomie podklasy (ust. 1), a rodzaj przeważającej działalności jest ustalany odpowiednio, między innymi, dla osób prawnych - na podstawie procentowego udziału poszczególnych rodzajów działalności w ogólnej wartości przychodów ze sprzedaży lub, jeżeli nie jest możliwe zastosowanie tego miernika, na podstawie udziału pracujących, wykonujących poszczególne rodzaje działalności, w ogólnej liczbie pracujących (ust. 2 pkt 1). Według § 14 rozporządzenia (również niezależnie od jego zmian redakcyjnych), aktualizacja rejestru podmiotów jest dokonywana przez służby statystyki publicznej na podstawie, między innymi, wniosku na odpowiednim formularzu (przedtem formularzu RG-1, obecnie RG-OP), czyli na podstawie wniosku o wpis do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej lub o zmianę cech objętych wpisem.

Oświadczenie składane przez płatnika składek w tych formularzach jest oświadczeniem wiedzy, a nie woli, gdyż nie łączą się z nim skutki cywilnoprawne, tj. na jego podstawie nie następuje powstanie, zmiana lub ustanie stosunku prawnego. Co więcej, skoro kategoria ryzyka jest instytucją związaną ze stopniem zagrożeń zawodowych, to kreuje ją rzeczywisty stan rzeczy. W takim też kontekście należy interpretować art. 29 ust. 1 ustawy wypadkowej. Przepis ten określa sposób ustalania przynależności płatnika do określonej grupy działalności według PKD oparty również na oświadczeniu wiedzy płatnika, tyle tylko że złożonym dla potrzeb statystycznych. Wskazana na wstępie i wynikająca z ustawy funkcja, jaką pełni zróżnicowanie stóp procentowych składek na ubezpieczenie wypadkowe, nakazuje uwzględniać rzeczywiste ryzyko zagrożeń zawodowych występujące u danego płatnika. Dlatego też z treści art. 29 ust. 1 ustawy wypadkowej nie można wywieść wniosku, że dane w zakresie PKD ujęte w rejestrze REGON w każdym przypadku są danymi prawidłowymi, a w konsekwencji, że zawsze podanie innego rodzaju działalności według PKD niż wynikający z rejestru REGON będzie podaniem nieprawdziwej informacji w rozumieniu art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej. Inaczej rzecz ujmując, podanie w formularzu ZUS IWA rzeczywistego rodzaju działalności według PKD (niepokrywającego się z rejestrem REGON) nie wyczerpuje hipotezy art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej, ponieważ nie stanowi przekazania nieprawdziwych danych, o których mowa w art. 31 ustawy wypadkowej. Jedyny zarzut, jaki można w tym przypadku postawić płatnikowi, to niezgodność ze stanem faktycznym danych podanych dla potrzeb statystycznych, ale tego rodzaju czyn jest spenalizowany w ustawie o statystyce publicznej (art. 56 tej ustawy), a nie w art. 34 ustawy wypadkowej, który wymierza sankcję jedynie za opisane w nim sytuacje (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2011 r., II UZP 1/11, OSNP2012 nr 7-8, poz. 102). Identyczne stanowisko w omawianej kwestii przedstawił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 stycznia 2013 r., II UK 142/12 (OSNP 2013 nr 21-22, poz. 260).

W świetle powyższych rozważań uznać należało, iż brak było podstaw do podwyższenia płatnikowi na podstawie art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej stopy procentowej składki na ubezpieczenia wypadkowe. Rozstrzygnięcie Sądu I instancji było zatem prawidłowe.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w punkcie I wyroku oddalił apelację.

W punkcie II wyroku zgodnie z § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 i § 10 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015, poz. 1804) oraz art. 36 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Sąd Apelacyjny, uwzględniając nakład pracy pełnomocnika, orzekł o kosztach postępowania w ten sposób, że zasądził od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rzecz wnioskodawcy kwotę 3.180 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za II instancję i postępowanie apelacyjne (1.800 zł –za drugą instancję, 1350 zł - koszty zastępstwa procesowego przed Sądem Najwyższym 1350 zł i 30 zł - opłata sądowa od skargi kasacyjnej).

SSA Grażyna Czyżak SSA Daria Stanek SSA Aleksandra Urban